

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

**ПОДИГАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА
ПАРКОВИ**

III ГОДИНА

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

Техничар за хорџикулџура

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПОДИГАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА ПАРКОВИ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за хортикултура

1.2.2. Струка: земјоделско - ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот *Ѓодиѓање и одржување на ѓаркови* ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да ги дефинира и опишува дворните површини;
- да ги избира растителни видови според климата во даденото подрачје;
- да ја проценува конфигурацијата на теренот;
- да ги познава зеленилата за јавно користење, со ограничено користење и за специјални намени;
- да учествува во димезионирањето на парковите, организацијата на просторот и нивното зонирање;
- да ги разликува местата за секојдневен, неделен и годишен одмор во паркот;
- да ги познава фазите во процесот на проектирање;
- да креира паркови со зеленила со разни видови растенија;
- да го сфаќа значењето на осветлувањето во парковите и одржувањето на водоводната и одводната мрежа;
- да го сфаќа значењето на архитектонските елементи во парковите;
- да развива чувство за подобрување на микроклимата во дадениот реон.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставните содржини, односно за постигнување на поставените цели по предметот *Ѓодиѓање и одржување на ѓаркови* потребно е ученикот да поседува претходни знаења од наставните предмети: биологија, хемија, ботаника со систематика, педологија, методи на размножување и селекција, земјоделска техника и практична настава од втора година, како и основи на земјоделе со ветеринарство од прва година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ДВОРНИ ПОВРШИНИ	4	<p><i>Ученикој:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да дефинира дворна површина; - да опишува дворна површина во градски и селски населби; - да ги познава постапките за уредување на куќни дворови; - да го познава алатот за уредување на дворни површини. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - организирање на посета на уредени дворови. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника
2. КЛИМАТСКИ УСЛОВИ	4	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа важноста на климатските фактори при подигање на парковите; - да ги одбира растителните видови според температурата на воздухот и почвата во регионот; - да го познава количеството на дождови во дадениот реон; - да го сфаќа значењето на ветрозаштитните појаси; - да го сфаќа значењето на микроклимата при подигање на градини. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - организирање на посета на градски паркови; - користење свежи материјали. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника - Практична настава

3. КОРИСТЕЊЕ НА ПРИРОДНИ ЕЛЕМЕНТИ ПРИ ПОДИГАЊЕ НА ПАРКОВИ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја проценува конфигурацијата на теренот за подигање на паркови; - да ги компонира постоечките природни води на теренот кој се уредува; - да одбира соодветна вегетација (тревници, цветно обликување); - да изработува алпиниуми. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - користење на декоративни енциклопедии; - организирање на посета на ботаничка градина. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника - Практична настава
4. КЛАСИФИКАЦИЈА НА ЗЕЛЕНИТЕ ПОВРШНИ ВО ГРАДОТ И ОКОЛИНАТА	14	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги класифицира зеленилата за јавно користење, со ограничено користење и зелени површини за специјални намени; - да дефинира и димензионира градски парк; - да ја објаснува организацијата на просторот во паркот и создавање перспективи, визии; - да ја зонира парковската територија (влезна зона, патеки, стази, детски оддел, зона за одмор); - да ги познава условите за уредување на спортско рекреативни простори; - да ги познава условите за уредување на слободни површини на училишните комплекси; - да ги познава условите за 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - организирање на посета на градски паркови; - користење свежи материјали. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника - Практична настава

		<p>уредување на зелените површини на болнички комплекси;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги познава условите за уредување на комплекси околу индустриски објекти; - да ги познава условите за уредување на зелени површини околу гробишта. 		
5. ВОНГРАДСКИ ЗЕЛЕНИ ПОВРШНИ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА МЕСТАТА ЗА ОДМОР И РЕКРЕАЦИЈА	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги разликува местата за секојдневен, неделен и годишен одмор; - да ја познава концепциската организација на просторот парк - шума; - да ги познава водените површини во населбите; - да го опишува пејзажното обликување на приградските патишта. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - користење на декоративни енциклопедии; - организирање на посета на ботанички градини. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника - Практична настава
6. ПРОЕКТИРАЊЕ НА ПАРКОВИ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава фазите во процесот на проектирање на парковите; - да ги објаснува визуелно - естетските елементи во процесот на проектирање; - да го претставува просторот во проекција; - да ги црта основите на планот; - да изработува комплетни планови и макети. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - користење на декоративни енциклопедии; - организирање на посета на фирми за конструкција на паркови. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника - Практична настава

7. ОБЛИКУВАЊЕ И ПРИМЕНА НА РАСТИТЕЛНИОТ МАТЕРИЈАЛ ВО ПАРКОВИТЕ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја објаснува функционалната употреба на растителниот материјал; - да ги познава видовите зеленила во парковите (листопадни и четинарски дрва, палми, ружи, жива ограда, подни покривачи, треви); - да ги опишува типовите зеленила по просторната структура; - да ја определува густината на садењето на вегетацијата. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - користење на декоративни енциклопедии; - организирање на посета на ботанички градини. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника - Практична настава
8. ИНФРАСТРУКТУРА И АРХИТЕКТОНСКИ ЕЛЕМЕНТИ ВО ПАРКОВИТЕ	14	<ul style="list-style-type: none"> - Да го сфаќа значењето на осветлувањето во парковите; - да го сфаќа значењето на одржувањето на водоводната и одводната мрежа; - да обликува водени површини; - да ги истакнува визуелните карактеристики на водата (рефлексија , водено огледало, треперење, жубор и сл.); - да ги објаснува елементите за вештачко формирање на водени површини (фонтани, базени и вештачки потоци); - да го истакнува значењето на архитектонските елементи во паркот (скали, трибини, рампи, сидови, огради). 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики, цртежи и графофолии; - користење на декоративни енциклопедии; - организирање на посета на фирми за конструкција на паркови. 	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделска техника - Практична настава

4.2. Наставни методи и активности на учење

Програмските содржини по предметот *Ѓодиѓање и одржување на ѓаркови* имаат теоретско - стручен карактер, а имаат и апликативно, односно практично значење. Поради тоа содржините треба да се реализираат и преку практични вежби. Заради тоа во наставниот процес е потребна примена на разновидни наставни методи. Така, покрај фронталните предавања потребна е работа со учениците во групи, парови и индивидуално. Освен тоа постојат можности за примена на разновидни наставни методи, односно постапки: покажување, фацитација, објаснување, опишување, предавање, дискусија, практична работа на учениците, водење ученички дневник и сл.

Преку успешната примена на наставните форми и методи треба да се обезбеди оптимално активно учество на учениците, поточно тие да соработуваат, комуницираат, критички да размислуваат, решаваат проблеми, истражуваат, вежбаат, стекнатите знаења да ги применуваат во праксата, да ги следат и читаат новите достигнувања во светот, да изработуваат домашни и проектни задачи и самостојно да се образуваат.

Во наставниот процес наставникот ја планира, организира и реализира својата воспитно - образовна работа, а потоа преку усни излагања, објаснувања, демонстрирања, поставување на прашања, проверувања и оценувања на постигањата на учениците ги остварува целите на овој предмет со што ги поттикнува учениците на конгнитивно, психомоторно и афектно однесување.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставата по предметот *Ѓодиѓање и одржување на ѓаркови* се остварува преку стручно-теоретски предавања кои ќе се реализираат во училници и кабинети. Покрај теоретските предавања треба да се изведуваат и вежби, практични операции и работни задачи во рамките на училишните економии или, пак, соодветни стопанства и институции надвор од училиштето, а потребно е и поврзување со локалната заедница. Притоа, потребно е реализирањето на наставата да се остварува и преку блок часови за вежби со учениците во групи, парови или индивидуално.

4.4. Наставни средства и помагала

Во наставниот процес треба да се користат разновидни наставни средства и помагала: слики, цртежи, декоративни енциклопедии, слајдови, филмови, Интернет материјали, телевизиски снимки, замјоделска техника, градинарски алат и алат за работа во паркови, хербариуми, хемиски заштитни средства и сл.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Ќе се изготвува листа на критериуми за соодветни стратегии, за која учениците однапред ќе бидат информирани, па според вложувањето и усвојувањето на знаењата учениците соодветно ќе се оценуваат. Оценувањето на учениците се врши согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој наставен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да ги применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставната програма *Њодиѓање и одржување на ѓаркови* ја реализираат наставници со завршени студии по:

- *земјоделство* (градинарско-цвеќарска или општа насока).

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат по овој предмет, наставата треба да се реализира во училница, кабинет и лабораторија, во училишната економија и во просториите во нејзините придружни објекти, градини и паркови. Наставниот простор треба да биде опремен соодветно нормативот за наставен простор и опрема за земјоделско-ветеринарната струка.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Стефанка Хаципецова, професор, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје
3. Снежана Давчевска, наставник во СУГС „Браќа Миладиновци” - Скопје
4. Татјана Секулоска, АД „Семенарство” - Скопје
5. Виолета Ангелковска, Сојуз на стопанските комори на Македонија

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *їодиїање и одржување на їаркови* ја одобри министерот за образование и наука со решение број *11-4631/7* од *21.06. 2007* година.